

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติหลีในบริบทของสื่อหลอมรวม มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทการสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติหลีในบริบทของสื่อหลอมรวม 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับรู้และการใช้สื่อหลอมรวมของกลุ่มเป้าหมายในการเข้าถึงข้อมูลทางวัฒนธรรม 3) เพื่อได้แนวทางการสื่อสารอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติหลีในบริบทของสื่อหลอมรวม เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปและอภิปรายผล แบ่งเป็น 3 หัวข้อดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุดจำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 69.00 มีอายุ 41 – 50 ปีมากที่สุด จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.75 เป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 มีรายได้ 15,001 – 30,000 บาท มากที่สุด จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75

5.1.2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรมผ่านสื่อหลอมรวมด้านช่องทางที่เปิดรับ

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลทางวัฒนธรรมผ่านการจัดกิจกรรมพิเศษมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$) สื่อวิดีโอสั้นและ สื่อออนไลน์แพลตฟอร์มอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และ ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนการเปิดรับสื่อที่มีความคิดเห็นระดับปานกลาง ได้แก่ สื่อวิทยุ ($\bar{X} = 3.36$) แอปพลิเคชันมือถือ ($\bar{X} = 3.20$) โทรทัศน์ ($\bar{X} = 2.86$) และหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 2.73$)

5.1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรมผ่านสื่อหลอมรวมด้านรูปแบบเนื้อหาที่เปิดรับ

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับเนื้อหาทางวัฒนธรรม คือ รูปแบบเนื้อหาที่สะท้อนถึง ความภาคภูมิใจในความเป็นเจ้าของวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมาคือ รูปแบบเนื้อหาที่เน้นคุณค่าและประโยชน์ของวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.40$) ส่วนที่มีความคิดเห็นระดับปานกลาง ได้แก่ รูปแบบเนื้อหาที่รับ มีการใช้ภาษากระชับ สร้างความตระหนักและความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.00$) นำเสนอ

เรื่องราวน่าติดตาม ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.89$) และรูปแบบเนื้อหาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ในการอนุรักษ์ ($\bar{X} = 3.40$) ส่วนรูปแบบเนื้อหาที่มีข้อมูลทันสมัย ดึงดูดความสนใจ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.60$)

5.1.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับรู้และการใช้สื่อ ด้านมรดกทางวัฒนธรรมที่นำเสนอผ่านสื่อหลอมรวม

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการรับรู้และการใช้สื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด คือการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม โดยมีส่วนร่วมในการสืบสานประเพณี วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.25$) และมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่คนในชุมชนจัดขึ้น ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนเรื่องที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ เรียนรู้และเคารพวัฒนธรรมท้องถิ่น ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.20$) และความสนใจเข้าใจและมองเห็นคุณค่า คือรับรู้ถึงความสำคัญของกิจกรรมทางวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.79$) ส่วนที่มีความคิดเห็นระดับปานกลาง คือการมีส่วนร่วมในการแชร์และสร้างเนื้อหาวัฒนธรรมได้แก่ การสนับสนุนและสร้างสรรค์ผลงานที่สื่อถึงวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.40$) การใส่ใจและตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.28$) การยอมรับและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.28$) การสืบทอดและอนุรักษ์ไว้ซึ่งวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.23$) และ ร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม โดยสนับสนุนกิจกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.10$) ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมการรับรู้และการใช้สื่อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย คือการมีส่วนร่วมในการแชร์และสร้างเนื้อหาวัฒนธรรม ได้แก่ การร่วมพูดคุย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรม ($\bar{X} = 2.56$) การโพสต์เรื่องราว ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมบนโซเชียลมีเดีย ($\bar{X} = 2.44$) และการเข้าร่วมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลวัฒนธรรม ($\bar{X} = 2.34$) ตามลำดับ

5.1.5 ข้อเสนอแนะการวิจัยจากการเก็บแบบสอบถาม

1. การสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติหิเล ถึงแม้จะมีการนำเสนอเนื้อหาดี แต่ยังไม่มากพอที่จะทำให้คนรุ่นใหม่ เกิดสำนึก ตระหนักในการสืบทอด อนุรักษ์ไว้ การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายไม่กว้างพอและไม่ทั่วถึง

2. มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชนชาติหิเลในเมืองปางตอง มณฑลไต้หวัน แสดงให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในการสื่อสารดิจิทัล การวางแผนทางนโยบาย และงานวิจัยทางวิชาการ ทิศทางในอนาคตต้องให้ความสำคัญกับความลึกทางวัฒนธรรมในความพยายามดิจิทัล สร้างสมดุลระหว่างรัฐบาลและกองกำลังตลาดนโยบาย และส่งเสริมการทำงานร่วมกันในงานวิจัยข้ามสาขาวิชา เพื่อร่วมกันก้าวหน้าด้านการส่งต่อ นวัตกรรม และการพัฒนาที่ยั่งยืนของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 บริบทการสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรมของชนเผ่าหิเลในบริบทของสื่อหลอมรวม

การสื่อสารหรือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติหิเล เช่น เทคนิคการสร้างเรือนทรงเรือ และการทอผ้าแบบดั้งเดิม ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้โดยองค์การยูเนสโก ซึ่งสะท้อนถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงของ

สังคมสมัยใหม่ส่งผลให้การสืบทอดองค์ความรู้เหล่านี้เผชิญกับความท้าทาย โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่มีแนวโน้มห่างเหินจากวัฒนธรรมดั้งเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ อรมน ปั่นทอง และ วรวิทย์ ประสิทธิ์ผล (2564) ที่พบว่า อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีการแสดงออกทางวัฒนธรรมพื้นบ้านยังคงจำกัดอยู่ในกลุ่มคนวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ และพบ ปัญหาด้านการสืบทอดวัฒนธรรมไปยังกลุ่มคนรุ่นหลังที่ไม่ค่อยให้ความสนใจในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น ปัญหาสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นในปัจจุบัน คือ ปัญหาเรื่องการสืบทอดวัฒนธรรมด้านกลุ่มผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมที่กำลังจะหายไป ปัญหาตัววัฒนธรรมที่สืบทอด ไม่สมบูรณ์ ช่องทางในการสืบทอดมีจำกัด และปัญหาการขาดกลุ่มผู้สืบทอดภูมิปัญญา เป็นหนึ่งในวัฒนธรรมท้องถิ่นที่กำลังประสบปัญหาดังกล่าวเช่นกัน ในมุมมองของผู้ผลิตสื่อและผู้นำชุมชนเสนอให้ใช้สื่อหลอมรวม เช่น วิดีโอสั้น แอนิเมชัน และนิทรรศการเสมือนจริง เพื่อถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมให้เข้าถึงคนรุ่นใหม่ได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Dong, Lu (2560) ที่เสนอว่าองค์ประกอบการสื่อสารควรประกอบด้วยแหล่งสาร ผู้เข้ารหัส ผู้ถอดรหัส สารสนเทศ ช่องทางสื่อ และปฏิกิริยาตอบสนอง โดยการใช้สื่อหลอมรวมสามารถตอบโจทย์องค์ประกอบเหล่านี้ได้ครบถ้วน 1) แนวโน้มการถ่ายทอดวัฒนธรรมมีการใช้ทั้งช่องทางดั้งเดิม เช่น งานประเพณี การละเล่นพื้นบ้าน และช่องทางสมัยใหม่เช่น สื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดีย เนื้อหาวัฒนธรรมที่ถ่ายทอด ได้แก่ ภาษาเครื่องแต่งกาย ดนตรีพื้นบ้าน และพิธีกรรม 2) บทบาทของผู้ผลิตสื่อ มีการใช้สื่อหลอมรวมเป็นเครื่องมือหลักในการนำเสนอเรื่องราววัฒนธรรม โดยนำเสนอ ในรูปแบบสารคดีสั้นผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ และนิทรรศการเสมือนจริงผ่านเทคโนโลยี AR/VR ในบางโอกาส 3) บทบาทของชาวบ้านและผู้นำชุมชนยังคงรักษาวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมประจำปีและการสอนภาษาหลักกับเด็กๆ เริ่มมีการใช้สื่อหลอมรวม เช่น เว็บไซต์ และแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เพื่อเข้าถึงคนรุ่นใหม่ที่ยังห่างเหินจากรากเหง้าทางวัฒนธรรม

การใช้สื่อหลอมรวมในการสื่อสารวัฒนธรรมของชนชาติลื้อเป็นการปรับตัวเชิงสร้างสรรค์ต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัล โดยเฉพาะในบริบทที่คนรุ่นใหม่มีพฤติกรรมการรับสื่อที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว การนำเสนอวัฒนธรรมในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เข้าถึงได้ และมีความบันเทิงควบคู่กับสาระ จึงเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพอย่างไรก็ตามความท้าทายที่สำคัญคือการรักษาความถูกต้องของเนื้อหาทางวัฒนธรรม และการสร้างความสมดุลระหว่างความร่วมสมัยกับความดั้งเดิม ผู้ผลิตสื่อและผู้นำชุมชนจึงควรทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การสื่อสารวัฒนธรรมผ่านสื่อหลอมรวมเป็นไปอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Jenkins, H. (2006) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริโภคในฐานะผู้ผลิตเนื้อหาในยุคสื่อหลอมรวม การมีส่วนร่วมของชุมชนในการผลิตเนื้อหาวัฒนธรรมช่วยให้เกิดการสืบทอดองค์ความรู้และสร้างความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของตนเอง และตรงกับแนวคิดของ Lambert, J. (2013) เรื่อง Digital Storytelling ยังช่วยเสริมให้การสื่อสารวัฒนธรรมมีความน่าสนใจและเข้าถึงได้ง่าย โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่คุ้นเคยกับสื่อมัลติมีเดีย แต่ขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สืบทอดวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรมน ปั่นทอง และวรวิทย์ ประสิทธิ์ผล, (2564) ในการสื่อสารเพื่อสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมหัตถกรรมผ้าทอไทยพวนบ้านใหม่ของกลุ่มสตรี สามารถทำให้เยาวชนเกิดความ

ตระหนักในการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม ถ้ามีการสื่อสารที่เหมาะสมผ่านช่องทางออนไลน์ที่ตรงกับพฤติกรรมของเยาวชนในการเปิดรับสื่อ

สื่อหลอมรวมมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมกับผู้รับสารยุคใหม่ โดยเฉพาะในบริบทที่ผู้รับสารมีพฤติกรรมการบริโภคสื่อที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น TikTok, YouTube, Facebook และ VR ช่วยให้การสื่อสารวัฒนธรรมมีความหลากหลายและเข้าถึงได้กว้างขึ้น จากมุมมองของชาวบ้านและผู้นำชุมชน พบว่าการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ในการผลิตสื่อ เช่น การถ่ายคลิปกิจกรรม การเล่าเรื่องผ่านผู้เฒ่า หรือการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมออนไลน์ เป็นแนวทางที่ช่วยสร้างความผูกพันและความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธิป ศรีสกุลไชยรัก. (2565) การอนุรักษ์และจัดการมรดกทางวัฒนธรรมในย่านประวัติศาสตร์ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นวิธีการหนึ่ง ที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนได้เข้ามาร่วมปกป้องรักษา และฟื้นฟูคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของตน และตรงกับแนวคิดการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Communication) ที่เน้นการมีบทบาทของผู้ส่งสารและผู้รับสารในกระบวนการสื่อสารอย่างเท่าเทียม การบูรณาการระหว่างสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ โดยผู้บริโภคไม่ใช่เพียงผู้รับสาร แต่เป็นผู้สร้างและเผยแพร่เนื้อหาเองด้วย การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้การสื่อสารวัฒนธรรมต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้ใช้สื่อที่มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สื่อหลอมรวมสามารถเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมไปยังกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้น โดยเฉพาะเยาวชนที่มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้สื่อสังคมออนไลน์ วิดีโอมีเดีย และแพลตฟอร์มแบบอินเทอร์แอคทีฟสามารถสร้างการมีส่วนร่วมและความเชื่อมโยงทางอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการรับรู้และการใช้สื่อหลอมรวมของกลุ่มเป้าหมายในการเข้าถึงข้อมูลทางวัฒนธรรม

พฤติกรรมการใช้สื่อหลอมรวมของกลุ่มเป้าหมายมีความแตกต่างกันตามช่วงวัย โดยเฉพาะเยาวชนมีแนวโน้มใช้สื่อดิจิทัลอย่างแพร่หลาย เช่น โซเชียลมีเดียและแพลตฟอร์มวิดีโอ การเล่าเรื่องผ่านสื่อมีเดียช่วยให้เนื้อหาวัฒนธรรมมีความน่าสนใจและสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ได้จริง รวมถึงการใช้วิดีโอสั้น การใช้ภาษาท้องถิ่นควบคู่กับภาษากลางช่วยรักษาอัตลักษณ์และเพิ่มการเข้าถึง ใช้ภาพ เสียง คำบรรยายในการถ่ายทอดวัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดเวิร์กช็อปให้เยาวชนเรียนรู้การผลิตเนื้อหา และสร้างช่องเฉพาะทางเพื่อเผยแพร่เนื้อหาวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการวิจัยพบว่าวิดีโอสารคดีสั้น และแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียได้รับความนิยมสูงในกลุ่มเยาวชน นำเสนอเนื้อหาได้กระชับ เข้าใจง่าย และมีความบันเทิงควบคู่กับสาระ มีภาพเคลื่อนไหวและเสียงประกอบช่วยให้เนื้อหาที่น่าสนใจและเข้าถึงง่าย สอดคล้องกับพฤติกรรมการรับชมของคนรุ่นใหม่ สามารถสร้างประสบการณ์แบบมีส่วนร่วมในกิจกรรม ช่วยให้เข้าใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรมผ่านการลงมือทำ เหมาะสำหรับการเรียนรู้แบบสนุก และมีความหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐณยศ โล่พัฒนานนท์, (2567) การเสริมสร้างและการสื่อสารในกระแสการสื่อสารทางออนไลน์เกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องสัปเหร่อเป็นจำนวนมากแสดงความคิดเห็นถึง

เนื้อหาภาพยนตร์ในช่วงที่น่าจดจำ เช่น ฉากใบข้าวหลอกผู้ใหญ่มากัน ฉากพระวิงหนีผี เป็นต้น ทั้งมีการกล่าวถึงเพลงประกอบภาพยนตร์คือเพลง “ย้อ” สะท้อนว่าภาพยนตร์ได้สร้างความสนุกและความผูกพันทางอารมณ์ ในขณะที่ได้แฝงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นบ้านของชาวอีสานผ่านการพูดคุยกันของตัวละครในเรื่องอย่างเป็นธรรมชาติ ทำให้คนจดจำสาระสำคัญของวัฒนธรรมได้ และตรงกับแนวคิดของ Liu guangyu, & Wang Chengli, (2564) การเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สื่อสังคมออนไลน์ แพลตฟอร์มวิดีโอสั้น แพลตฟอร์มถ่ายทอดสด กลายเป็นเวทีใหม่สำหรับการแสดงและการเผยแพร่ ผู้รับสารสามารถชมการแสดง กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมผ่านแพลตฟอร์มเหล่านี้ได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งทำลายข้อจำกัดด้านเวลาและพื้นที่ ตัวอย่างเช่น บนแพลตฟอร์มวิดีโอสั้นอย่าง Douyin ผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมจำนวนมากเผยแพร่วิดีโอสั้นเพื่อแสดงความงดงามของทักษะมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ซึ่งดึงดูดความสนใจจากผู้รับสารรุ่นใหม่จำนวนมาก

ส่วนที่ 3 แนวทางการสื่อสารที่เหมาะสมในการเผยแพร่และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติหลีในบริบทของสื่อหลอมรวม

บทบาทของสื่อหลอมรวมในการสื่อสารวัฒนธรรมถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย โดยเฉพาะเยาวชนที่คุ้นเคยกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพราะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมและความเชื่อมโยงทางอารมณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนในทุกขั้นตอน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการสร้างความเข้าใจร่วมกัน เป็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมที่ช่วยให้เนื้อหาวัฒนธรรมมีความหมายและได้รับการยอมรับ และเป็นแนวทางในการสืบทอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่นอย่างมีระบบ ชนชาติหลีเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีถิ่นฐานหลักอยู่ในมณฑลไหหลำของประเทศจีน มีวัฒนธรรมเฉพาะที่สะท้อนผ่านพิธีกรรมพื้นบ้าน ดนตรี การแต่งกาย และภาษา ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบของมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีส่งผลให้การสืบทอดองค์ความรู้เหล่านี้เริ่มลดลง จึงเกิดความจำเป็นในการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์อย่างยั่งยืนสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhang Yuhua. (2566) การที่วัฒนธรรมพัฒนาอยู่ภายใต้เงื่อนไขใหม่หรือยุคสมัยใหม่ก็ต้องปรับให้เข้ากับเงื่อนไขใหม่หรือยุคสมัยใหม่วิธีการนี้ถึงจะทำให้วัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญและการพัฒนาที่ยั่งยืน แนวคิดเรื่องสื่อหลอมรวม ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ โดยผู้บริโภคไม่ใช่เพียงผู้รับสาร แต่เป็นผู้สร้างและเผยแพร่เนื้อหาเองด้วย การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้การสื่อสารวัฒนธรรมต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้ใช้สื่อที่มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว Jenkins, (2006)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในหลายมิติ ทั้งในมุมมองของนักวิชาการ ผู้ผลิตสื่อ ผู้นำและชาวหลีในชุมชน ผู้ทำงานด้านวัฒนธรรมและผู้รับสารรุ่นใหม่ สามารถสรุปแนวทางการสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติหลีในบริบทของสื่อหลอมรวม ได้เป็น 4 แนวทางสำคัญ ดังนี้

1. การออกแบบและนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบที่ร่วมสมัย แต่คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางมรดกวัฒนธรรม สะท้อนอัตลักษณ์ของชนชาติหลี เช่น ภาษา เครื่องแต่งกาย ดนตรี และพิธีกรรมและใช้

เทคนิคการเล่าเรื่อง (storytelling) ที่เชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบัน เพื่อสร้างความเข้าใจและความผูกพัน เพื่อให้เยาวชนรู้สึกภูมิใจและเห็นคุณค่าในความเป็นชนชาติไทย

2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการผลิตและเผยแพร่สื่อ และใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างเครือข่าย สร้างความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนเนื้อหาและประสบการณ์ เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับชนชาติอื่น

3. พัฒนาแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่รวบรวมข้อมูลวัฒนธรรมในรูปแบบอินเทอร์แอคทีฟ ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ จัดนิทรรศการเสมือนจริงหรือเทศกาลออนไลน์โดยการใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่ไปทั่วโลกและเปิดโอกาสให้ผู้ชมเข้ามามีส่วนร่วม

4. หน่วยงานรัฐและเอกชนสนับสนุนการผลิตและเผยแพร่สื่อวัฒนธรรม รวมถึงมีการส่งเสริมให้บูรณาการกับระบบการศึกษาและนโยบายสาธารณะ พัฒนาเนื้อหาวัฒนธรรมให้เป็นสื่อการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยสร้างระบบประเมินผลกระทบของสื่อที่ผลิตต่อการเรียนรู้และการสืบทอดวัฒนธรรม

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาเรื่อง การสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของชนชาติไทยในบริบทของสื่อหลอมรวม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. แนวทางการสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติไทยในบริบทของสื่อหลอมรวมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแนวทางการสื่อสารผ่านสื่อหลอมรวมให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการรับรู้และการใช้สื่อให้มีความร่วมสมัยมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมแต่ละชุมชนท้องถิ่นในบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ตระหนักในการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมอันดีให้กับคนรุ่นหลังต่อไป

2. การสื่อสารมรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติไทย ควรสร้างสรรค์รูปแบบ เนื้อหาที่ทันสมัย และผสมผสานกับวัฒนธรรมเดิมที่เป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์ไว้ แต่ควรนำเสนอให้มีความเหมาะสม เพราะเป็นภาษาที่คนรุ่นใหม่ไม่คุ้นเคย อาจทำให้ไม่เข้าใจความหมาย เนื่องจากไม่ถูกสอนให้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องวัฒนธรรม ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายให้เป็นที่น่าสนใจและน่าติดตาม

3. ควรมีการฟื้นฟูช่องว่างระหว่างสื่อดั้งเดิมกับสื่อใหม่เพื่อหลอมรวมสื่อในการเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมอย่างหลากหลายทั้งงานบุญประเพณีตามเทศกาล รวมถึงลดช่องว่างระหว่างคนรุ่นใหม่และคนรุ่นเก่าผ่านกิจกรรมพิเศษต่างๆ ของท้องถิ่นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และรักษาไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมโดยเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ หรือจัดกิจกรรมวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อให้เกิดความสนใจและมองเห็นคุณค่า

ในการเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม

4. ส่งเสริมความร่วมมือภาครัฐ/เอกชน สนับสนุนงบประมาณการผลิตและเผยแพร่สื่อวัฒนธรรม ฝึกอบรมให้กับเยาวชน จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ครอบสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ในการเผยแพร่เนื้อหาวัฒนธรรมสู่สาธารณชน

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมุ่งสำรวจการพัฒนาศักยภาพผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมด้านความสามารถในการใช้สื่อใหม่ และการสร้างรูปแบบเนื้อหาหมวดวัฒนธรรม โดยการดำเนินโครงการฝึกอบรมและการศึกษาที่ตรงเป้าหมาย เพื่อยกระดับคุณภาพโดยรวมและระดับความสามารถของผู้สืบทอด พร้อมกันนี้ยังสามารถใช้ การสร้างกลไกจิตใจและกลไกการคุ้มครองสำหรับผู้สืบทอด เพื่อยกระดับแรงจูงใจและอัตราการคงอยู่ของผู้สืบทอด บรรลุการสืบทอดที่ยั่งยืนของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชนเผ่าหลี

2. กลไกความร่วมมือในปัจจุบันยังคงมีปัญหาบางประการ การวิจัยในอนาคตควรมุ่งสำรวจการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย โดยการสร้างกลไกการสื่อสารกลไกความร่วมมือ และกลไกการกระจายผลประโยชน์ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับประสิทธิภาพความร่วมมือและแรงจูงใจของทุกฝ่าย พร้อมกันนี้ ยังสามารถใช้ การขึ้นนโยบายและมาตรการจูงใจ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนระหว่างกัน เพื่อบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชนเผ่าหลี

3. การประเมินประสิทธิผลการเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชนเผ่าหลียังขาดระบบการประเมินที่เป็นระบบและตัวชี้วัด และควรศึกษาประเด็นผู้ส่งสาร และผู้รับสารอย่างครอบคลุม สำหรับการปรับกลยุทธ์การสื่อสารและพัฒนาแนวทางการสื่อสารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อการเผยแพร่มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมชนเผ่าหลี และสามารถนำไปเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับโครงการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอื่นๆ ในการศึกษาต่อไป